

Compositie voor twintig autofonisten

door Peter de Bruyn

HAARLEM - Het dichtslaan van een motorkap, claxons, de metronoomklank van ruitenwissers, startende motoren - het zit allemaal in het muziekstuk Masterlease Overture voor 20 Autofonisten van Hans Asselbergs. Zondag gaat het in première in het Noord-Brabantse Haren. Twintig Nederlandse topslagwerkers bespelen twintig automobielen en het resultaat mag beslist niet als een geintje worden afgedaan, benadrukt de Haarlemse componist. Slagwerker en componist Asselbergs maakte de afgelopen jaren naam met uitzonderlijke, vaak zelfgebouwde instrumenten waaronder de 'Valmachine' en zijn compositie 'Vallend Stof'. De aanpak van zijn nieuwe stuk is heel serieus. Bij zijn Overture voor autofonisten gaat hij uit van het klassieke strijkorkest. De violen worden gerepresenteerd door kleine benzineauto's. De alten krijgen vorm door middel van de wat grotere middenklasse benzineauto's. Middenklassenwagens met dieselmotoren staan voor de cello sectie. En als 'contrabassen' zijn vier dieselbusjes gekozen. De ruimtelijke opstelling is eveneens als die van een strijkorkest. Voor de twintig auto's is een speelveld nodig van twintig bij twintig meter. "Dat kun je dus vergelijken met een symfonieorkest," aldus de componist. Ook de partituur blijft ogenschijnlijk dicht bij de tradities. Het klassieke notenschrift is gebruikt en een beetje aangepast aan het gemotoriseerde instrumentarium: tekens voor gas geven, claxonneren, met de deur slaan en noem maar op. De musici zijn in dit geval een twintigtal Nederlandse slagwerkers, onder wie Martin van Duynhoven, Leon Klaasse en Edwin Plooijer.

"Wat ik uiteindelijk hoop te bereiken", zegt Asselbergs, "is dat als de bezoekers na afloop in hun auto's stappen, al die portieren dichtslaan en de motoren starten, ze daar opeens ook de muziek van gaan herkennen."

Het nieuwe muziekstuk Masterlease Overture voor 20 Autofonisten van de Haarlemse componist Hans Asselbergs heeft een duidelijke opbouw met verhalende en dramatische elementen. Hij wil er ook een 'statement' mee maken. "In het verkeer heb je dat vreselijke gebruik dat mensen hun middenvinger opsteken als ze zich aan het gedrag van een andere weggebruiker storen. Ik erger mij daar ontzettend aan. Daarom introduceer ik in dit stuk een nieuwe manier om je ongenoegen te tonen. Minder agressief dan dat 'fuck you'. Je steekt je arm uit het raam en trommelt met je vingers in de lucht zoals je ook op een tafel trommelt.

Ik hoop echt dat mensen dat overnemen en dat het zich zo verspreidt. Dat is dan mijn bijdrage in de strijd tegen de maatschappelijke verruwing." Hij vertelt hoe hij benaderd werd door reclamebureau Vos + Van Niedek dat op zoek was naar een originele manier om een nieuw autoleasebedrijf 'in de Nederlandse markt te zetten. "Zij hadden eerder dit jaar mijn stuk Apocalyps voor vierentwintig kettlingtakels en kerkorgel bij het gelijknamige kunstproject van Joos Clijsen in de Grote Kerk gezien en dus leek het ze wel wat om mij een compositie van een half uur voor tweehonderd auto's te laten schrijven," aldus Asselbergs. "Ik heb ze uitgelegd dat dat niets kon worden. Tweehonderd auto's, dat is onwerkbaar en een half uur is voor de luisteraars niet te behappen.

Dus zijn het twintig auto's geworden en een stuk van vijftieneenhalve minuut. Maar het is wel de bedoeling dat het publiek in die vijftieneenhalve minuut een ongelofelijke reis maakt. Dat de mensen door dit stuk eventjes helemaal vervreemden van de alledaagse werkelijkheid." Asselbergs wil zijn compositie voor 'autofonisten' geen 'brutisme' noemen in de dada-traditie. "Ik werk strikt genomen heel serieus volgens het idee dat muziek geluid is waar ordening in is aangebracht. Maar die ordening moet ook wel héél precies plaats vinden, anders krijg je chaos. Iemand als Maurizio Kagel heeft in dat verband al prachtige dingen gedaan op het grensvlak van muziek en theater. Niet dat ik mij nu met veel

ophef in zijn traditie plaats, hoor. Ik ben al heel tevreden als men dit stuk als een voetnoot bij Kagels opvattingen beschouwt." Voorlopig krijgt de Overture voor autofonisten slechts twee besloten uitvoeringen, komende zondag, maar het is de bedoeling dat het zo'n succes wordt dat de opdrachtgever het ook laat uitvoeren in andere landen waar het leasebedrijf vestigingen heeft. En daarnaast zal het gehele gebeuren op DVD en wellicht ook cd worden vastgelegd.

'Masterlease Overture voor 20 Autofonisten' wordt zondag 7 september uitgevoerd in het Bethlehem Klooster te Haren (NBr)

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11.

	opstelling auto's :					
1. deur opendoen	17	18	19	20		
2. deur dichtdoen						
3. motorkap dichtdoen	8	9	10	14	15	16
4. claxonneren						
5. ruitenwischer aanzetten	5	6	7	12	13	
6. gebaar maken						
7. gasgeven		3	4	11		
8. met de hand spelen						
9. motor starten					1	2
10. alarm aanzetten						
11. lichten aanzetten						
						Dirigent

De cijfers in het linker rijtje geven aan welke noot hoort bij welke handeling van de muzikanten. Het rechter rijtje geeft de ruimtelijke opstelling van de deelnemende auto's aan.